

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 064 11/99-5022
Signatura: vf5ns201

Oblastní pracoviště č. 06
Okresní pracoviště Teplice

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola/zařízení:	Zvláštní škola a pomocná škola U Červeného kostela/110 415 02 Teplice
Identifikátor ředitelství:	IZO: 102 465 789
Ředitel(ka) školy/zařízení:	Mgr. Iva Chomátová
Zřizovatel:	Školský úřad Teplice
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Teplice
Termín inspekce:	19. - 21. ledna 1999
Inspektoři:	Mgr. Erika Bednárová, Mgr. Radek Dlouhý, Mgr. Petr Salač
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Řízení školy Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Zařazení do sítě škol, povinná dokumentace speciálních škol, odborná vyšetření žáků opravňující zařazení do speciálních škol, záznamy z pedagogických rad, výroční zpráva, celoroční plán činnosti školy, vnitřní řád, žákovská dokumentace a práce žáků

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

V letošním školním roce je poskytováno vzdělání 37 žákům ve 4 třídách pomocné školy a 193 žákům v 18 třídách zvláštní školy.

1 Koncepční záměry, plánování výchovně vzdělávacího procesu

Ředitelka školy nemá písemně zpracovanou koncepci rozvoje školy. Přesto jsou koncepční záměry zcela jasné, srozumitelné a postupně se realizují. Škola se zaměřuje cíleně a dlouhodobě na rozvoj a poskytování vzdělání nejen žáků s lehčími formami mentální retardace, ale i žáků se závažnějšími formami mentálního postižení, kterým by za jiných okolností nebylo vzdělání poskytováno, tj. ve stupních pomocné školy. Postupně se daří rozšiřovat pomocnou školu tak, aby zde vznikla úplná speciální škola tohoto typu, tedy se všemi stupni jednotlivě a zároveň do budoucna i s přípravným stupněm pomocné školy. Kromě toho chce vedení školy pravidelně realizovat kurzy na doplnění vzdělání v pomocné a zvláštní škole. Vychází přitom z podmínek Teplicka, kdy se zvyšuje počet žáků ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. Škola hodlá poskytovat vzdělání skupině

obyvatelstva s nižší kulturní a sociální úrovní. V současné době například navštěvuje školu 73 % žáků romského etnika. Koncepce počítá v oblasti výchovné s postupným navozováním spolupráce s již vytypovanou a schválenou romskou asistentkou, která bude koordinátorem mezi školou a rodičovskou veřejností (především problémových žáků), kdy bude řešit i otázky v sociální oblasti.

Plán práce na školní rok 1998/99 má dvě části (hospodářskou a výchovně vzdělávací). Část výchovně vzdělávací vychází z personálních podmínek školy, kdy zde pracuje malé procento odborně a pedagogicky způsobilých pedagogů, je koncipována zároveň jako metodická pomoc učitelům. Rámcový celoroční plán je konkretizován v měsíčních plánech, kde se uvádí konkrétní úkol, zodpovědný pedagog a datum splnění. Vedení školy všechny zadané úkoly sleduje, analyzuje a je zajištěna zpětná vazba. Jsou zde vytvořeny objektivní hodnotící nástroje.

Pedagogické rady se konají 4x do roka, jsou z nich vedeny přehledné zápisy, které obsahují relevantní informace z oblasti vzdělávací i výchovné. Zápisy mají závěry a usnesení, které se na další poradě kontroluje.

Provozní porady se konají 1x měsíčně, projednávají se zde organizační záležitosti a především metodické úkoly. Učitelé se zde seznamují s novými metodickými pokyny, nezbytnou školskou legislativou atd. Z hlediska četnosti jsou optimální.

Plánování vychází z koncepčních záměrů, je systematické. Plány jsou sledovány a vyhodnocovány. Zpětná vazba je funkční. Škola rozšiřuje možnosti v oblasti vzdělávání těžce mentálně postižených žáků, věnuje pozornost výchovným problémům žáků a chce úzce spolupracovat s romskou asistentkou, kdy se předpokládá navázání bližších kontaktů s romskou komunitou. V této části lze školu hodnotit jako nadprůměrnou.

2 Odborné a pedagogické řízení

2.1 Organizační struktura

Organizace vzdělávacího a výchovného procesu i provozu školy má stanovena pravidla, která vycházejí z celoročního plánu školy, ale i z organizačního řádu. Ředitelka školy (má pedagogické vzdělání bez speciální pedagogiky) se o řídicí kompetence dělí se zástupkyněmi a školníkem. Ředitelka věnuje pozornost chodu a organizaci školy, přidělení třídnictví a sleduje VVČ převážně v pracovním vyučování a přírodovědných předmětech. Obě zástupkyně se podílejí na pedagogickém řízení a dílčí inventarizaci. Mají rozdělené kompetence, kdy jedna věnuje pozornost pomocné škole, 1. stupni zvláštní školy a školní družině, druhá má na starosti 2. stupeň a výchovné poradenství. Školník zajišťuje řízení správních zaměstnanců.

Organizační řád je kvalitně zpracován, vedení školy deleguje další kompetence na všechny pedagogy, ti mají zodpovědnost za kabinety, výzdobu školy, sborovny, odborné pracovny a kmenové třídy.

Pracují zde dvě metodická sdružení, odděleně pro 1. a 2. stupeň. Předmětové komise zde nejsou zavedeny.

2.2 Personální struktura

V letošním školním roce zde pracuje 28 pedagogů (27 učitelů a 1 vychovatelka školní družiny). 4 učitelé jsou odborně a pedagogicky způsobilí (14,8 %),

pedagogicky způsobilí jsou 3 (11,1 %), 20 učitelů nemá potřebné vzdělání (74,1 %). Vychovatelka má pedagogické vzdělání bez speciální pedagogiky.

Pedagogický sbor je v současné době již stabilizován, není zde zaznamenána fluktuace, ale nepřicházejí ani mladí absolventi Pedagogických fakult. Věkový průměr sboru, ve kterém jsou dobré mezilidské vztahy, je 42 let.

Dalšími pracovníky školy jsou 4 uklízečky, školník a hospodářka.

Řízení školy je funkční, kompetence a poradní orgány jsou stanoveny a realizovány. Řízení školy nevykazuje žádné závažné nedostatky. Personální struktura školy je založena na malém procentu odborně a pedagogicky způsobilých pracovníků. Řízení školy lze hodnotit jako spíše nadprůměrné, personální zajištění jako podprůměrné až naprosto nevyhovující.

3 Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

Ředitelka školy společně se zástupkyněmi vytvořily písemně plán kontrolní činnosti, který je rozdělen na kontroly celoroční průběžné (dodržování řádu školy v celém rozsahu, nástup do vyučovacích hodin, dodržování dozorů, pracovní doby apod.) a na kontroly pedagogické činnosti (hospitační činnosti, plnění osnov, vedení dokumentace TK, TV a katalogových listů, kontroly žákovských prací, využívání pomůcek ...). Výsledky z kontrol jsou analyzovány (zároveň je veden zápis o všech kontrolách) a využívány v další práci. Pro hodnocení pracovníků jsou vedením zpracována objektivní hodnotící kritéria, která jsou všem zaměstnancům školy známa. Mezi kritérii dominuje kvalitní práce v oblasti výchovy a vzdělávání, náročnost práce třídního učitele, vedení kroužků, příprava na soutěže a také spolupráce s rodiči. Kontrolní činnosti významně ovlivňují výši nadtarifních složek platu. Osobní ohodnocení, které je objektivní a diferencované se na této škole pohybuje v rozpětí 600 Kč – 3.000 Kč.

Hodnocení žáků se ve třídách pomocné i zvláštní školy řídí § 11 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách. Kontrolou informačních notýsků a žákovských knížek v pomocné škole bylo však zjištěno, že žáci jsou hodnoceni širším slovním hodnocením pouze na vysvědčení a ve čtvrtletí. V průběhu roku jsou klasifikováni známkou, což není vždy motivačním fenoménem. Někteří žáci jsou dokonce za své výkony v pomocné škole hodnoceni nedostatečnou známkou v počtech, což dokladuje, že nejsou především hodnoceny pozitivní výkony žáků. Hodnocení žáků v 1. ročníku zvláštní školy nemá rovněž motivační charakter, neboť učitelka uděluje pětky za nedonesený úkol, za napovídání, ale i za psaní (žáci chodí 5. měsíc do školy). Takové hodnocení nemá pozitivní vliv na další rozvoj osobnosti mentálně postiženého žáka, spíše naopak. V žákovských knížkách se objevují pochvaly jen sporadicky. Častěji se nacházejí poznámky, některé až neadekvátní věku a mentálnímu postižení žáků.

Vedení školy má zpracován účinný kontrolní systém. Kontrolní činnosti probíhají průběžně během celého školního roku, jsou vyhodnocovány a pedagogové objektivně odměňováni dle jim známých kritérií. Žáci nejsou vždy hodnoceni podle svých možností a mentálního postižení. Chybí více motivujících, povzbuzujících hodnocení, ať již v klasifikaci, či v udělování pochval. Tuto část inspekce lze hodnotit jako průměrnou, hodnocení žáků pak jako spíše průměrné.

4 Informační systém - vnitřní a vnější

Vnitřní informační systém - ve vedení školy je zajištěn pravidelným denním kontaktem, kdy se operativně upřesňuje celá organizace a plnění plánu práce. Učitelé získávají potřebné informace od vedení školy přímým kontaktem, nástěnkami ve sborovně, prostřednictvím pedagogických rad a provozních porad. Žáci získávají potřebné informace od učitelů včas a uceleně. Tok informací má jasná pravidla. Pracovníci školy mají zajištěn přístup ke všem potřebným informacím. Důvěrné informace o žácích i zaměstnancích školy jsou řádně zabezpečeny před zneužitím v zamykatelných skříních, ke kterým má přístup pouze ředitelka a hospodářka školy.

Vnější informační systém – směrem k rodičům je zajištěn prostřednictvím písemného sdělení rodičům na lístečkách, v žákovských knížkách a osobním kontaktem na třídních schůzkách (2 – 3x do roka), ale i mimo ně, neboť rodiče mohou navštívit školu po dohodě s vyučujícími nebo vedením školy. Škola přikládá spolupráci se zákonnými zástupci velkou roli. Tato spolupráce se zlepšuje, většina rodičů si zvykla omlouvat nepřítomnost svých dětí, žádají písemně o uvolňování z vyučování apod. Je zde propracován program interakce škola - rodina. Škola spolupracuje s oddělením sociální prevence a oddělením péče o rodinu a děti (OPD). Pedagogové poskytují informace o vývoji žáků pro účely odborných vyšetření v PPP a SPC, pro Policii ČR, soudů a dalších orgánů činných v této oblasti.

Při škole nevznikla rada školy ani jiné občanské sdružení. Škola má vytypované rodiče, a ve spolupráci s romskou asistentkou, která by zde měla pracovat na plný úvazek od 1. září 1999, chce zahájit řádnou činnost rodičovského sdružení.

Informační systém školy, kdy pedagogové, žáci i rodiče získávají přehledně potřebné informace, lze hodnotit jako spíše nadprůměrný.

5 Vedení povinné dokumentace

Povinná dokumentace je vedena řádně, úplně a na platných tiskopisech. Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy jsou pravidelně doplňovány. Každý žák má odborné vyšetření pro zařazení do speciální školy. Součástí katalogového listu u všech žáků je pravidelné hodnocení (2x ročně) jejich rozvoje osobnosti.

Vedení povinné dokumentace lze hodnotit jako spíše nadprůměrné.

6 Plnění učebních plánů, popřípadě jiných schválených učebních dokumentů

V letošním školním roce se vzdělávání realizuje podle těchto schválených učebních dokumentů:

Žáci v pomocné škole (nižší, střední, vyšší a pracovní stupeň) se vzdělávají podle Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy č.j. 24 035/97-22. Ve zvláštní škole se vzdělávání uskutečňuje podle Vzdělávacího programu zvláštní školy č.j. 22 980/97-22. Ředitelka školy upravila učební plán v 9. ročníku zvláštní školy v rámci pracovního vyučování, kdy 2 vyučovací hodiny tohoto předmětu nahradila jinými předměty, neboť nebylo možno zajistit předprofesní přípravu. I v pomocné škole byl upraven učební plán v kombinované třídě (vyšší + pracovní stupeň), kdy byl uč. plán ve vyšším stupni doplněn o 2 hodiny nepovinného předmětu výtvarná a pohybová činnost, čímž se docílilo stejného počtu týdenní dotace hodin v obou odděleních této třídy.

Škola ve svém vzdělávacím programu nabízí individuální volbu vzdělávacích aktivit, která vychází z potřeb žáků a podmínek školy. Individuální výuka se realizuje především u

žáků, pro které je výuka v třídním kolektivu nepřijatelná z důvodů psychomotorického neklidu (v PŠ – 2 žáci), tělesného postižení nebo psychických zvláštností (2 žáci ZvŠ). Tito žáci 2x týdně docházejí do školy na individuální výuku. V pomocné škole má každý žák vypracován individuální plán rozvoje. Vyučující znají dokonale každého svého žáka, sledují, jak se rozvíjí a co potřebuje

Škola pracuje podle schválených učebních dokumentů, upravila učební plán podle svých možností, nabízí individuální volbu vzdělávacích aktivit pro mentálně a tělesně postižené žáky. V pomocné škole má každý žák vypracován vlastní plán rozvoje. V této části lze školu hodnotit jako nadprůměrnou.

7 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebními dokumentům

Finanční prostředky přidělené po úpravě na ONIV činily 2.042.000 Kč. Z této částky bylo čerpáno na učebnice a školní potřeby poskytované bezplatně 88.006,35 Kč, na knihy, tisk a pomůcky 52.680,35 Kč a na opravy 752.043,59 Kč. Struktura výdajů zajistila v dostatečné míře nákup učebnic a učebních pomůcek, což je z pohledu ČŠI pro školu přínosem.

Dotaz byl vznesen na nákupy určitých věcí uvedených v inventárních knihách v kapitole DHIM. Nelogicky působí pořízení traktúrku, sekačky a elektrické pily, především proto, neboť škola nemá vlastní pozemek a kotelna je plynová. Podle vyjádření ŘŠ traktúrek pochází z doby bývalého vedení, kdy škola pozemek vlastnila. Sekačka slouží k úpravě záhonů – ploch u vchodu do školy, a pila byla zakoupena v roce 1995, kdy ještě kotelna pracovala na tuhá paliva.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu byly efektivně využívány ve prospěch zvolených vzdělávacích programů, zároveň tím ve prospěch žáků speciálních škol. V této části lze školu hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

8 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Škola má ve vztahu k počtu žáků a ke vzdělávacím programům odpovídající prostorové podmínky. Kromě kmenových učeben jsou zde k dispozici odborné učebny (kovo a dřevo dílny, cvičná kuchyňka s jídelnou, odborné učebny hudební a výtvarné výchovy, logopedie a učebna domácích prací). Ve škole jsou dvě tělocvičny a posilovna.

Třídy i odborné učebny jsou funkčně zařízeny, s dostatečnou velikostí i kapacitou, umožňují realizovat vzdělávací programy. Škola nemá vlastní pozemek a hřiště. Tento nedostatek řeší ve spolupráci se ZŠ Maršovská, kde má dle dohody vyhrazeny hodiny na hřišti 3x týdně a školní cvičný pozemek, který může používat dle vlastní potřeby.

Fond učebnic a dalších učebních textů je dostatečně široký, dle finančních možností se rozšiřuje, inovuje a dále zkvalitňuje. Učební pomůcky, především názorné, stavebnice a další pomůcky, jsou také zastoupeny v potřebné míře. Pomůcky jsou udržovány a pravidelně používány, toto zjištění se opírá o fakt, kdy jsou téměř prázdné kabinety, neboť pomůcky jsou během školního roku rozpůjčovány do tříd. Funkční didaktická technika je postupně inovována, doplňována. Ve výuce je neformálně užívána. Škola není zatím vybavena výpočetní technikou v nezbytném rozsahu.

Prostory a vybavenost školy jsou funkční, odpovídající vzdělávacím programům. Škola nevlastní pozemek a školní hřiště, ale po dohodě se ZŠ Maršovská využívá i její venkovní prostory. Škola je dobře vybavena učebnicemi, učebními texty a pomůckami. Didaktická technika se inovuje, využívá se při výuce. V této části lze školu hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

9 Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozvrh vyučovacích hodin a délky přestávek jsou stanoveny, v praxi dodržovány. Respektují psychohygienické požadavky žáků i pedagogů. Ve třídách pomocné školy a v nižších ročnících zvláštní školy učitelé maximálně vnímají značnou unavitelnost mentálně postižených žáků a délku vyučovacích hodin podle toho upravují. Neuplatňuje se zde výuka v blocích či jiných vzdělávacích celcích, především z důvodů personálních. Pracovní místa žáků ve třídách jsou vybavena renovovaným žákovským nábytkem (nové židle a desky žákovských stolků), který odpovídá antropometrickým požadavkům vzhledem k výšce žáků. Pro uložení pomůcek jsou v učebnách k dispozici opravené skříňky opatřené nástřikem. Na veškerém vybavení tříd je patrná péče ze strany učitelů, kteří dbají a vedou i žáky k šetrnému zacházení se zařízením učebe. Esteticky upravené (i na vyšším stupni) světelně a tepelně dobře zajištěné třídy jsou čisté, vybavené dostatečným množstvím funkčních pomůcek. Každá učebna má svou identitu. Škola nezajišťuje pitný režim, u žáků je akceptováno vlastní řešení. Prostorné chodby nejsou využívány pro pohybové relaxační aktivity během přestávek. Ty žáci tráví ve třídách, pouze o velké přestávce se mohou procházet po chodbách.

Výuka probíhá podle pevně daného rozvrhu, kdy je stanovena i délka přestávek. Učitelé však upravují délku vyučovacích hodin podle momentálního psychického stavu žáků, především v pomocné škole a v nižších ročnících zvláštní školy. Esteticky upravené třídy jsou vybaveny renovovaným nábytkem. Žáci jsou vedeni k šetrnému zacházení se zařízením všech učebe. Přestávky nejsou využívány k aktivnímu odpočinku, přestože chodby jsou prostorné. Škola nezajišťuje pitný režim. Psychohygienické podmínky v této škole lze hodnotit jako průměrné.

10 Hodnocení personálních podmínek

Jak již bylo nastíněno v bodě 2.2, škola se potýká s vysokým zastoupením učitelů bez požadovaného vzdělání. Pouze 4 pedagogové jsou odborně a pedagogicky způsobilí. 20 učitelů nemá potřebné vzdělání (ani vysokoškolské). Převážně zde vyučují středoškoláci s pedagogickým vzděláním (vychovatelky nebo učitelky mateřské školy). Tato situace se pak odráží ve výchovně vzdělávacím procesu, protože učitelům chybí znalosti z oblasti metod práce a speciální pedagogiky. Nepříznivá situace v personálním zajištění se bude postupně měnit, neboť ve škole studují učitelé obory v kombinaci se speciální pedagogikou a některé učitelky s potřebným vzděláním přijdou z mateřské dovolené. Vedení školy má se zajištěním výuky po odborné stránce značné problémy, přesto ČŠI konstatuje na základě hospitačních činností, že většina učitelů - středoškoláků má pedagogické nadání a značnou empatii pro práci s mentálně postiženými žáky.

Vedení školy zajišťuje metodickou pomoc učitelům, kteří nemají požadované vzdělání (vzorové metodické postupy). Personální podmínky jsou zatím nevyhovující a ČŠI je hodnotí jako podprůměrné.

11 Plnění učebních osnov

Škola deklaruje výuku podle vzdělávacích programů pro speciální školy, které byly schváleny MŠMT ČR pod č.j. 24 035/97-22 (v pomocné škole) a č.j. 22 980/97-22 (ve zvláštní škole).

Kontrolou třídních knih, žákovských prací a časových a tématických plánů učitelů bylo zjištěno, že učební plány jsou plněny průběžně, až na 1. ročník zvláštní školy. Vedením školy požadované zpracování a dodržování tématických a časových plánů je v tomto ročníku pouze formálním dokumentem, neboť vyučující je nedodržuje. V současné době učitelka probrala s žáky v matematice učivo, které je náplní celého 1. ročníku (číslíčky řadové 1 - 5). Toto zjištění není řešeno protokolem, neboť směřuje ke konkrétní práci vedoucích pracovníků školy. ČŠI doporučuje přijmout taková opatření, kdy vedení školy zvýší svou kontrolní činnost a zabezpečí plynulé plnění učebních plánů i v tomto ročníku.

Plnění učebních osnov (až na výjimku) je funkční.

12 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Pomocná škola + 1. stupeň zvláštní školy

Celkem bylo navštíveno a zhlédnuto 7 vyučovacích hodin (čtení, jazykové vyučování a řečová výchova). ČŠI konstatuje, že všechny navštívené hodiny byly velmi dobře, zodpovědně připraveny. Většina hodin byla vedena formou frontálních činností, bez využití diferenciac učiva dle postižení žáků. V hodinách se jen zřídka objevovaly metody a formy práce odpovídající současným trendům vyučování (chybělo více motivace, uplatňování relaxačních technik). Učitelé nemají dostatek metodických zkušeností. Výuka probíhala v přiměřeném tempu dle žáků a mentálního postižení, velmi výrazně se uplatňovalo využití názorných pomůcek (především nástěnných obrazů a kartiček pro třídění). Efektivně jsou používány učebnice a pracovní sešity. Značná pozornost je věnována rozvoji slovní zásoby žáků a jejich správnému vyjadřování. Učitelé využívají vhodně mezipředmětových vztahů, ve spojení s prvoukou a přírodovědou na konkrétních životních situacích. Žáci se ochotně účastní procesu výuky, mají dostatečný prostor pro uplatnění své aktivity a iniciativy. Ve všech hodinách byl zaznamenán hezký vztah mezi učiteli a žáky. Existuje zde pravidelná zpětná vazba formou hodnocení. Písemné projevy žáků jsou pravidelně kontrolovány a hodnoceny. Vynikající hodina řečové výchovy u vyučující bez potřebného vzdělání (má logopedický kurz) vytvořila základní předpoklady pro dobré výsledky v rozvoji řečových schopností a dovedností žáků. V hodině byla zařazena dramatizace, zpěv, rytmizace a využívání správného dýchání. Žáci byli aktivní, jasně bylo vidět, že je práce těší a baví.

Sledované hodiny v PŠ a nižších ročnících ZvŠ lze hodnotit jako vynikající přes nadprůměrné až po spíše nadprůměrné.

2. a 3. stupeň zvláštní školy

ČŠI navštívila a sledovala vzdělávací proces v 17 vyučovacích hodinách (v matematice, fyzice, rýsování, zeměpisu, přírodopisu, tělesné a pracovní výchově).

Ve všech zhlédnutých hodinách byly dodrženy platné učební osnovy. Vyučující navíc používají časové a tématické plány, které jsou vyžadovány vedením školy. Většina

sledovaných hodin je vedena učiteli bez odborné a pedagogické způsobilosti. Vybavenost školy základními potřebnými pomůckami pro výuku je dobrá, rovněž všichni žáci měli učebnice a v hodinách s nimi bylo pracováno. Hodiny byly vyučujícími připraveny. V dostatečné míře je využívána názornost, stejně tak metody a formy práce odpovídají typu školy, věku a MP žáků. V rámci pracovního vyučování (jeden ze stěžejních předmětů ve ZvŠ) lze konstatovat, že výuka probíhá ve vhodném prostředí s dostatkem pracovního materiálu, kdy žáci prezentují své výrobky při výzdobě školy, která je zdařilá. K nesporným kladům zaznamenaným v hospitovaných hodinách patří velmi dobrá pracovní atmosféra všech hodin, na které se významným způsobem podílí vytvořené prostředí tříd a velmi pěkný vztah učitelů k žákům. I ve vyšších ročnících je věnována pozornost písemnému a grafickému projevu žáků a v neposlední řadě jsou s pedagogickým taktem zvládané projevy nekázně u problémových žáků. Z nekvalifikovanosti pedagogů vyplynuly dílčí nedostatky odborného a metodického charakteru. Větší pozornost doporučuje ČŠI věnovat častějšímu zařazování relaxačních prvků do hodin, při rýsování pak poskytnout prostor i pro individuální relaxaci dle potřeb žáků a více dbát na přiměřenost zátěže vzhledem k mentálnímu postižení žáků. Další doporučení se týká postupného vytvoření školní videotéky, neodkazovat žáky na katalogy a prospekty cestovních kanceláří, ale alespoň tyto do hodin přinést vyučujícím, stejně tak jako pracovat s vhodnými encyklopediemi a další literaturou. V hodinách zeměpisu byla patrná velmi dobrá práce s mapou ze strany vyučujících, tato však jako názorná pomůcka je pro řadu žáků příliš abstraktní, což se odráželo v některých případech i na úrovni vykazovaných vědomostí. Názornosti je třeba v hodinách zeměpisu věnovat vyšší pozornost. Hospitované hodiny vykazovaly i řadu kladů. Vedle práce s mapou bylo využíváno mezipředmětových vztahů, v konkrétních případech pak bylo velmi vhodně využito osobních zkušeností žáků z pobytu v zahraničí, dobrá byla práce s pracovními sešity, objevilo se motivační hodnocení i celkové zhodnocení práce žáků v hodině.

Omezené personální zajištění sledovaných předmětů se negativně neprojevuje při vlastní výuce. Osnovy jsou plněny a úroveň výuky i přes dílčí nedostatky v oblasti názornosti lze hodnotit jako celkem dobře fungující. Vzhledem k dobré kvalitě vlastní práce vyučujících s žáky lze sledované hodiny hodnotit jako nadprůměrné, spíše nadprůměrné a některé jako průměrné.

13 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Život školy se řídí kvalitním školním řádem, který vytváří podmínky pro dobrý vztah mezi pedagogy, dalšími pracovníky školy a žáky, posiluje mravní hodnoty a demokratické prvky ve škole. Školní řád obsahuje části z Úmluvy o právech dítěte, zároveň je zde zakotvena spolupráce rodiny se školou. Žáci využívají svá práva, v případě, kdy žák cítí ze svého pohledu nespravedlnost, má možnost navštívit a prokonzultovat své pocity s kýmkoli z vedení školy. Této možnosti žáci využívají. V době inspekce bylo chování všech žáků kultivované - bez problémů.

	šk. rok 1996/97	%	šk. rok 1997/98	%
počet žáků	225		234	
počet pochval	31	13,8	21	8,97
2. stupeň z chování	23	10,2	29	12,4

3. stupeň z chování	27	12,0	37	15,8
počet neoml. hodin	9 174		9 321	

Tabulka ukazuje zvyšující se počet neomluvených zameškaných hodin a zároveň i zvyšující se počet udělených výchovných opatření k posílení kázně. Počet pochval klesá.

V loňském školním roce ukončilo školní docházku celkem 36 žáků (34 ve ZvŠ a 2 v PŠ). Do OU bylo přijato celkem 11 žáků, do Praktické školy s dvouletou přípravou 4 žáci, do samostatné třídy pro doplnění vzdělání ZvŠ (jednoletý kurz) 10 žáků. Neumístěno zůstalo 11 žáků, protože rodiče neměli zájem o další vzdělávání svých dětí a podepsali prohlášení v tomto smyslu. Tito žáci jsou v evidenci Úřadu práce v Teplicích.

Úroveň komunikace žáků vzhledem k mentálnímu postižení je velmi dobrá. Žáci dovedou formulovat své názory a postoje. Výrazně se zde projevují cílevědomé požadavky vyučujících, aby žáci odpovídali v celých, srozumitelných větách. Znalosti žáků jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům na velmi dobré úrovni. Stoupá počet vzdělávajících se žáků v pomocné škole.

Školní řád obsahuje demokratizující prvky, dává prostor žákům svobodně se vyjadřovat, umožňuje navazovat bližší kontakty se zákonnými zástupci žáků. Relativně dobře se daří umístit žáky do dalších vzdělávacích institucí. Vědomosti, dovednosti a návyky žáků jsou vzhledem k mentálnímu postižení na velmi dobré úrovni. V této části lze školu hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

14 Výroční zpráva

Výroční zpráva o činnosti školy je zpracována v souladu s § 17e odst. 2 zákona č. 139/1995 Sb. Postihuje všechny oblasti tímto zákonem předepsané. Byla projednána na poradě pracovníků školy a předána školskému úřadu, který je zároveň zřizovatelem. Projednání i předání bylo doloženo.

Výroční zprávu lze hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

15 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Vedení školy je si vědomo nepříznivého personálního obsazení, proto podporuje odborný růst, zvyšování a doplňování odborné a pedagogické způsobilosti. V letošním školním roce 3 učitelé studují Pedagogickou fakultu v oboru 1. stupeň ZŠ + speciální pedagogika, 2 učitelky dokončují doplňkové pedagogické studium na PF a jeden pedagog studuje 3letý obor MŠ + spec. pedagogika.

Na další vzdělávání pedagogických pracovníků měla škola vyčleněno 26.000 Kč. Vyčerpáno bylo pouze 7.065 Kč, tedy necelá třetina. Vzhledem k tomu, že na škole jsou pouze 4 vyučující s plnou pedagogickou a odbornou způsobilostí, je tento stav překvapující. V rámci DVPP jsou vybírány takové akce, které jsou přínosem pro učitele hlavně v oblasti metodické a didaktické. Učitelská knihovna je doplňována o nové tituly především z nakladatelství Portál. Škola odebírá odborné časopisy. Vedení školy zajišťuje pro učitele metodickou pomoc a vzorové hospitace.

Učitelům je umožněno aby si zvyšovali odbornou a pedagogickou způsobilost. Škola využívá jen některých vzdělávacích akcí, především metodického charakteru. Doplňuje učitelskou knihovnu o nové publikace a odebírá odborné časopisy. ČŠI doporučuje ředitelce školy v novém rozpočtu využít efektivněji finanční částku

přidělenou na DVPP vzhledem k personálnímu zázemí školy. V této části lze školu hodnotit jako průměrnou.

16 Hodnocení výchovného poradenství

Výchovným poradenstvím se zabývá zástupkyně ředitele, která má potřebné zkušenosti, avšak bez odborného studia pro tuto oblast. Rozsah problematiky lze rozdělit do oblastí:

- práce se žáky s výchovnými a vzdělávacími problémy

Průběžně se daří získávat rodičovskou veřejnost pro spolupráci se školou. Vzhledem k minulosti školy je toto velmi přínosný rys v práci současného vedení školy.

- orientace v nových jevech typu: drogové problematiky, šikany, sociálního propadu většiny rodin

Ve škole jsou 3 žáci drogově závislí. Zkušenosti jsou s detoxikací v K-centru v Teplicích a Ústí nad Labem. Jeden žák absolvoval ambulantní léčebný pobyt v Nivnici na Moravě. Šikanu se daří ovládat a nevybočuje z poměrů ZvŠ. Prevence je na třídních učitelích. Daří se spolupracovat se sociálními kurátory. Sociální propad některých rodin se objevuje všude, kde škola potřebuje od žáků sebemenší finanční hotovost.

- profesionální orientace

Daří se umístit žáky, kteří mají zájem. Neumístění signalizuje nezájem rodiny.

- spolupráce s odborníky

Na velmi dobré úrovni je spolupráce s dětskými lékaři, dětskou psycholožkou a dalšími partnery v oblasti péče o žáky (PPP, SPC, ÚP a Policie ČR).

Výchovné poradenství hodnotí ČŠI jako nadprůměrné.

17 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

Pro upevnění pocitu sounáležitosti žáků se školou pořádá škola akademie a sportovní turnaje. Podařilo se rozběhnout činnost kroužků a žáky zapojit i do práce v nepovinných předmětech. Ve škole se tak realizuje hra na zobcovou flétnu, sborový zpěv, aerobic, dramatický kroužek a sportovní hry. Pozitivně je třeba hodnotit fakt, že se podařilo žáky, z nichž u většiny převažuje spíše negativní vztah ke vzdělání, zapojit do života školy i v rámci mimoškolních aktivit, řady soutěží, výstav apod. V těchto aktivitách převažují akce pohybové a výtvarné, tj. akce, které umožňují i žákům speciální školy zažít, a mnohdy poprvé v životě, pocit úspěchu a zvýšit tak jejich sebevědomí. Úspěchy žáků jsou využívány k motivování ostatních. Z řady soutěží, jichž se žáci školy zúčastňují, stojí za zmínku 2. místo na mistrovství ČR v kopané, úspěchy jednotlivců v okresních a oblastních kolech sportovních her a letní atletické olympiády. Velmi dobrá estetická úprava školního prostředí a práce pedagogů v oblasti výtvarné výchovy pěstuje v žácích estetické cítění. Žáci se i vlastními pracemi podílejí na výzdobě školy a tříd, zapojují se do řady výtvarných soutěží (celostátní výtvarná soutěž Radost, tématické akce k Mezinárodnímu dni obětí drog, Světovému dni boje proti AIDS atd.) a pořádají výstavy vlastních prací (muzeum Teplice, kino Lípa). Toto výchovné působení přináší své ovoce i ve vztahu žáků ke školnímu prostředí. ČŠI se na škole nesetkala s poničenými lavicemi, počmáranými zdi apod. Další významnou aktivitou je uskutečňování tématických exkurzí pořádaných ve spolupráci s občanským sdružením FOKUS. Tyto akce jsou zaměřeny především na

poznávání regionu, ale i dalších významných míst České republiky. Řada žáků tak vlastně poprvé poznává oblasti mimo hranice města Teplic. V letošním školním roce se škola přihlásila i k projektu Okresního úřadu v Teplicích (Víkendové skupinové pobyty pro vytypované žáky), jehož úvodem jsou tři sezení se žáky na téma drogy, kriminalita, prostituce a AIDS. Podařilo se rovněž zahájit provoz školní družiny. Tato zatím funguje jen v odpoledních hodinách, o ranní provoz nebyl u rodičů žáků zájem.

Výše uvedené aktivity významným způsobem ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školy, proto lze tuto část hodnotit jako nadprůměrnou, kdy výrazně převažují pozitiva.

ZÁVĚRY

Škola plní své úkoly výchovně vzdělávacího charakteru v oblasti speciálního školství. Velmi významným krokem je poskytování vzdělání těžce mentálně postiženým žákům v pomocné škole (její postupné rozšiřování) a zároveň umožnění výuky na doplnění uceleného vzdělání poskytovaného zvláštní školou. Pro zvolené vzdělávací programy má škola vytvořeny dobré materiálně technické podmínky. Značné rezervy jsou v oblasti personálního zajištění výuky. Pozitivně lze hodnotit postupné navazování spolupráce s rodičovskou veřejností a nabídku žákům v oblasti volnočasových aktivit, čímž škola zabezpečuje zároveň Minimální preventivní program v oblasti zneužívání návykových látek. Celkově lze školu ve sledovaných oblastech, tj. řízení školy, podmínky, průběh a výsledky výchovně vzdělávací činnosti, hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

Doporučení:

- *zintenzivnit metodickou pomoc odborně nezpůsobilým pedagogům*
- *ve spolupráci se zřizovatelem zajistit zkvalitnění personálního zabezpečení výuky*
- *ve větší míře zajistit účast učitelů na akcích v rámci DVPP, efektivněji využívat finanční prostředky na toto vzdělávání*
- *zvýšit kontrolní činnost vedení školy tak, aby bylo zabezpečeno průběžné plnění učebních plánů*
- *u žáků v pomocné škole využívat pouze slovní hodnocení, všechny žáky pak více motivovat kladným hodnocením (dle možností více pochval)*
- *postupně zřídít videotéku*

razítko

Podpisy inspektorů: vedoucí týmu Mgr. Erika Bednárová - v.r.

členové týmu Mgr. Radek Dlouhý - v.r.

Mgr. Petr Salač - v.r.

V Mostě dne 25. ledna 1999

Přílohy: -----

Inspekční zprávu jsem převzala dne 28.1.1999

razítko

Podpis ředitelky školy Mgr. Iva Chomátová - v.r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	1.3.1999	064 29/99-5022
Školský úřad:	1.3.1999	064 29/99-5022

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
		nebyly vzneseny